

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2021 / 561
Toplantı Tarihi/Sayısı : 17.8.2021/157
Karar Numarası : 2021 / 198
Başvuran : M. E. (T.C:...)
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuran hakkında yapılan yargılama neticesinde verilen kararın hukuka aykırı olduğu, örgüt üyelerini deşifre ederek yargılanmalarını sağladığı, tüm lehe hususların tarafına uygulanması gerektiği halde uygulanmadığı iddiası ile 4959 Sayılı Toplum Kazandırma Kanunundan faydalandırılarak hakkında verilen cezanın infazının durdurulması talebine ilişkindir.

II. İLGİLİ MEVZUAT

2. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Egemenlik" başlıklı 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre: "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesine göre: "Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

3. Anayasanın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre: "Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

4. 6701 sayılı Kanun;

Eşitlik İlkesi ve Ayrımcılık Yasağı

Madde 3-

(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

Başvurular

Madde 17-

Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

5. 4959 Sayılı Toplum Kazandırma Kanunu'nun "Verilen bilgilerin araştırılması" başlıklı 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre: "Bu Kanunun uygulandığı hâllerde, mahkemece gerekli görülürse infazın tehirine karar verilebilir."

6. 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Mahkemece infazın ertelenmesi veya durdurulması" başlıklı 17/A maddesine göre, "Birlikte işlenmiş olup da 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 280 inci maddesinin üçüncü fıkrası ve 306

ncı maddesinin uygulanma olanağının bulunduğu hâllerde, hükmü veren ilk derece mahkemesinden infazın ertelenmesine veya durdurulmasına ilişkin karar verilmesi istenebilir. Karar verilmenden önce Cumhuriyet savcısı ve hükümlünün görüşlerini yazılı olarak bildirmesi istenebilir. Karar, duruşma açılmaksızın verilir ve bu karara karşı itiraz yoluna gidilebilir. Erteleme veya durdurma talebinin kabulü, güvence gösterilmesine veya diğer bir şarta bağlanabilir.”

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik;

Ön İncelemenin Yapılması

Madde 48

(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir.

(2) Başvurucusu birden fazla olan başvurularda, incelenebilirlik koşulları her başvurucu yönünden ayrı ele alınır.

Ön inceleme üzerine verilecek kararlar

Madde 49-

(6) Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.

Gerekçeli kabul edilmezlik kararı

Madde 67-

(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

III. ÖN İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun başvurulara ilişkin görevi 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde;“(f)İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; (g) ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; (i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” şeklinde yer almaktadır.

10. Başvuran başvurusunda, 1991 yılında ... terör örgütünün bildiri hazırladığını, bu bildiri çocuklarını askere gönderen ailelerin bir çocuklarını da terör örgütüne göndermelerinin istendiğini, kendisinin buna rağmen askere gittiğini, ailesinin terör örgütünün yoğun tehdidi altında olduğunu, bu sırada ... terör örgütünün kendilerini ... terör örgütüne karşı kışkırttığını, ... terör örgütüne karşı olan kinlerinin onları ... terör örgütüne yaklaştırdığını, farkında olmadan ... terör örgütünün parçası haline geldiklerini, bu durumun ne kadar kötü olduğunun farkına vardıklarında yaşadıkları bölgeyi terk ettiklerini, sonrasında ise ağabeyinin ... terör örgütü tarafından kaçırılarak öldürüldüğünü iddia etmektedir.

11. Başvuru dilekçesinde, kendini ihbar ederek dolaylı olarak teslim olduğu, 2003 yılında çıkarılan 4959 Sayılı Toplum Kazandırma Yasası'na başvurduğu, yakalandığı dönemde Emniyet Müdürlükleri ile yapmış olduğu görüşmelerin tapelerinin mahkemece delil olarak yargılamalarda örgüt üyelerini deşifre ederek yargılanmalarını sağladığı, ancak bu kişiler ile aynı cezayı aldığı, olayların ortaya çıkmasında ve örgüt üyelerinin deşifre olmasındaki çabasının dikkate alınması gerektiği, Cumhuriyet Savcısının mütalaasındaki tüm lehe hususların tarafına uygulanması gerektiği iddiaları yer almaktadır. Başvuran, 4959 sayılı Toplum Kazandırma Kanunundan faydalandırılarak hakkında verilen cezanın infazının durdurulmasını talep etmektedir.

12. Başvuranın yukarıda ifade ettiği hususların, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun ilgili maddesi gereğince cezaların infazının durdurulmasına veya ertelenmesine mahkemelerce karar verilebilmekte iken, 4959 sayılı Toplum Kazandırma Kanunu gereğince de infazın tehirine mahkemece karar verilebilmektedir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'ncü maddesinde yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvurunun konusu olamayacağı öngörülmüştür. Söz konusu hükümler, Anayasa'nın ilgili hükümleri ile paralellik arz etmektedir. Zira Anayasa'nın 9'uncu maddesinde, yargı yetkisinin, bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı, 138'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise; hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı düzenlenmiştir.

14. Bu kapsamda, Kurumun, yargılama süreçleri ve bunlar sonucunda verilen hükümler hakkında bir işlem tesis etme veya karar alma olanağı bulunmadığından başvuru konusunun 6701 sayılı Kanun kapsamında Kurumun inceleme yetkisi dışında kaldığı, Kanun ve Yönetmelik'in yukarıda anılan maddeleri doğrultusunda başvurunun kabul edilmez olduğu sonucuna varılmıştır.

IV. KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yoluna başvurulabileceğine,

17.08.2021 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

Alişan TIRYAKI
II. Başkan

Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Ünal SADE
Kurul Üyesi

Zennure BER
Kurul Üyesi